

2017. gada .....

Darba aizsardzības instrukcija medicīnas māšai Nr.29

1. Vispārīgās prasības:

1.1. Par medicīnas darbinieku drīkst strādāt persona:

- 1.1.1. kura ieguvusi izglītību, kas atbilst likumā, „par reglamentējamām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” noteiktajām prasībām.
- 1.1.2. kuras ir instruētas darba aizsardzībā, ugunsdrošībā, elektrodrošībā, kā arī iepazīstinātas ar konkrētajā darba vietā izpildāmo darbu specifiku un konkrētā darba detalizētu aprakstu;
- 1.1.3. kuras veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst veicamajam darbam.

1.2. Darbiniekam pēc nozīmēšanas pastāvīgā darbā:

- 1.2.1. jāievēro iestādes iekšējās kārtības noteikumi, kā arī jāpilda tiešā vadītāja norādījumi;
- 1.2.2. jāzina pamatprasības darba vietas iekārtojumam;
- 1.2.3. jāzina un jāievēro darba laika un atpūtas režīms (regulāri pārtraukumi) atkarībā no veicamā darba rakstura. Pārtraukuma laikā var veikt dažādus vingrojumus, kas samazina fizisko un garīgo nogurumu, kā arī nogurumu acīm;
- 1.2.4. jāievēro tīrība un kārtība darba telpās;
- 1.2.5. jāzina un jāpielieto pacientu pārvietošanas un smagumu celšanas pamatprincipi;
- 1.2.6. jāpārvalda tiešo darba pienākumu veikšanai nepieciešamais zināšanu apjoms, jāveic regulāra zināšanu atjaunošana un kvalifikācijas paaugstināšana.

1.3. Bīstamie un kaitīgie darba vides riska faktori:

- 1.3.1. fizikālie darba vides riska faktori (elektriskās strāvas iedarbība bojātas iekārtas gadījumā, nepietiekams vai apžilbinošs apgaismojums, paaugstināta vai pazemināta gaisa temperatūra, ventilācijas trūkums vai caurvējš;
- 1.3.2. psihoemocionālie darba vides faktori (darba laika organizācija, nelabvēlīgas, saspīlētas attiecības starp nodarbinātajiem, vadītāju, bērniem, bērnu vecākiem, fiziska un emocionāla vardarbība u.c.);
- 1.3.3. traumatisma darba vides faktori (darba aprīkojums (biroja un medicīnas aprīkojums, rokas darba rīki, mikrotraumas (adatas, stikla lauskas u.c.), applaucēšanās iespēja, darbs augstumā, iekšējais transports un satiksme, darbs pie ceļa braucamās daļas u.c.);
- 1.3.4. ķīmiskie darba vides faktori (ķīmiskas vielas un produkti (dezinfekcijas un sterilizācijas līdzekļi u.c.);
- 1.3.5. putekļi (organiskas izcelsmes putekļi u.c.);
- 1.3.6. bioloģiskie darba vides faktori (infekcijas slimības, kas izplatās ar asinīm vai citiem organisma šķidrumiem, piemēram, B hepatīts, C hepatīts, HIV, tuberkuloze, sēnītes, kas var izraisīt slimības u.c.);
- 1.3.7. ergonomiskie darba vides faktori (smagu priekšmetu, klientu pacelšana, nešana, stumšana, darba pozas, statiskas pozas ilgāk par 50% no darba laika (stāvēt), paaugstināts redzes sasprindzinājums, darbs, kas saistīts ar lokālu muskuļu sasprindzinājumu u.c.).

1.4. Kolektīvie aizsardzības līdzekļi:

- 1.4.1. pareizas darba organizācijas nodrošināšana – nepieciešama organizatorisko un tehnisko pasākumu veikšana lai samazinātu ķīmisko, bioloģisko un fizikālo faktoru iedarbību;
- 1.4.2. pietiekams darba vietas apgaismojums.
- 1.5. Individuālie aizsardzības līdzekļi:**
  - 1.5.1. atbilstošs darba apģērbs un apavi;
  - 1.5.2. gumijas cimdi, sejas maskas un aizsargbrilles.
- 1.6. Ugunsdrošības un sprādziendrošības prasības:**
  - 1.6.1. nerīkoties ar atklātu uguni darba telpā, tās tuvumā un ugunsnedrošās vietās;
  - 1.6.2. aizliegts glabāt darba telpās viegli uzliesmojošas vielas;
  - 1.6.3. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsamajiem līdzekļiem;
  - 1.6.4. ievērot ugunsdrošības instrukciju un rīcības plānu ugunsgrēka gadījumā.
- 1.7. Elektrodrošības prasības:**
  - 1.7.1. elektroierīču bojājuma gadījumos (deguma smaka, slēdžu uzkaršana u.c.) pārtraukt darbu (izslēgt) un ziņot tiešajam vadītājam. Darbu uzsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi;
  - 1.7.2. pirms tīrīšanas vai pārvietošanas elektroietaisies jāatslēdz no barošanas tīkla;
  - 1.7.3. elektroiekārtu un aparātu metāla korpusiem ir jābūt iezemētiem, neatkarīgi no to uzstādīšanas un procedūru izdarīšanas vietas;
  - 1.7.4. kabinetā, kur izvietotas medicīniskās ierīces, grīdām jābūt strāvu nevadošām, gludām, neslidenām, tādām, kas atbilst attiecīgās telpas higiēnas un ekspluatācijas prasībām. Grīdas nedrīkst būt no sintētiska materiāla.
  - 1.7.5. neizmantot bojātas rozetes;
  - 1.7.6. nepieskarties neizolētiem vadiem;
  - 1.7.7. ievērot instrukciju neelokretehniskajam personālam.
- 1.8. Kārtība, kādā ziņo par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem:**
  - 1.8.1. bojājumu gadījumos (mehāniski bojājumi, palielināta vibrācija, deguma smaka, slēdžu uzkaršana u.c.) nekavējoties pārtraukt darbu, izslēdzot darba aprīkojumu, ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju;
  - 1.8.2. darbu atsākt tikai tad, kad novērsti bojājumi.
- 1.9. Kārtība, kādā ziņo par darbā notikušu nelaimes gadījumu, avāriju vai citu ārkārtas gadījumu:**
  - 1.9.1. nekavējoties sniegt cietušajam pirmo palīdzību, izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (**tāl. 112, 113**) un ziņot tiešajam vadītājam;
  - 1.9.2. pārtraukt darbu un notikuma vietu atstāt neskartu;
  - 1.9.3. ārkārtas situācijā nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam par ugunsgrēku vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.
- 1.10. Darba higiēnas prasības:**
  - 1.10.1. ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
  - 1.10.2. pēc katra darba veikšanas mazgāt rokas;
  - 1.10.3. personisko apģērbu un mantas novietot speciāli tam paredzētā vietā;
  - 1.10.4. ievērot personisko higiēnu.
- 1.11. Saskaņā ar Darba aizsardzības likumu, par šīs instrukcijas neievērošanu, darba devējs var piemērot nodarbinātajiem disciplinārsodus par darba aizsardzības normatīvo aktu un citu darba aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī darba devēja prasību neizpildi darba aizsardzības jautājumos.**
- 2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu:**
  - 2.1.uzvilkt, sakārtot darba apģērbu.
  - 2.2.jāpārbauda individuālo aizsardzības līdzekļu esamība un stāvoklis.

- 2.3. pirms darba uzsākšanas nepieciešams pārbaudīt visa darbam nepieciešamā aprīkojuma esamību un stāvokli. Aizliegts lietot darba aprīkojumu, kurš nav atbilstošā darba kārtībā. Jāpārbauda individuālo aizsardzības līdzekļu esamība un stāvoklis.
  - 2.4. jāpārliedz par cita personāla gatavību darbam.
  - 2.5. darbiniekam ir pienākums iepazīties ar jebkura jauna darba aprīkojuma lietošanas instrukcijām.
  - 2.6. nepieciešams no darba vietas novākt visus nevajadzīgus un ugunsbīstamus materiālus.
  - 2.7. darba vietai ir jābūt pietiekoši lielai un ērtai, lai darbinieks varētu ērti strādāt brīvi kustēties.
  - 2.8. par pamanītajiem bojājumiem, nekavējoties ir jāziņo tiešajam vadītājam.
- 3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu:**
- 3.1. darba laikā darbinieks veic darbu atbilstoši amatu aprakstam un profesionālajiem pienākumiem. Jebkurā gadījumā darbiniekam jārikojas tā, lai neciestu pacienta, paša darbinieka un citu nodarbināto veselība, kā arī jāievēro profesionālās ētikas principi.
  - 3.2. strādājot ar medicīnas ierīcēm, datoru vai citām iekārtām un aparātiem, jāievēro noteikumi, kas ierakstīti šo iekārtu vai aparātu tehniskajās pasēs un lietošanas instrukcijās.
  - 3.3. nedrīkst strādāt ar bojātu aparātu.
  - 3.4. darba aprīkojuma remontu un tīrīšanu var veikt tikai atbilstoši kvalificēts personāls.
  - 3.5. darbiniekam ir pienākums ziņot par darba aprīkojuma bojājumiem tiešajam vadītājam.
  - 3.6. strādājot ar ķīmiskām vielām darbiniekam ir pienākums ievērot šo vielu drošības datu lapās minētās prasības darba drošībai.
  - 3.7. nepieciešams darba laikā nodrošināt darba vietu ar atbilstošu apgaismojumu, kas ļautu efektīvi pildīt darba pienākumus (ieteicams apgaismojums 200-500 luksi).
  - 3.8. darba aprīkojamam un ar darbu saistītajiem priekšmetiem ieteicams atrasties darbinieka optimālajā darba zonā.
  - 3.9. darba laikā ieteicams ievērot regulārus pārtraukumus, gadījumā ja tie ir iespēja veicamo pienākumu dēļ.
  - 3.10. aizliegts ēst un dzert darba vietā. Darbinieki ir jānodrošina ar atsevišķu vietu ēšanai vai sadzīves-atpūtas telpu, kur iespējams ieturēt pusdienas un citus darba pārtraukumus.
- 4. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu:**
- 4.1. sakārtot darba vietu un darba aprīkojumu.
  - 4.2. novākt visus nevajadzīgus un degtspējīgus materiālus. Medicīniskos materiālus jānovieto tiem paredzētā vietā. Strādājot ar medicīnas materiāliem, jāievēro iespējamās specifiskās prasības, ja tādas ir noteicis darba devējs, jeb tādas ir noteiktas normatīvajos dokumentos.
  - 4.3. jānoģērbj sanitārais apģērbs, jānovieto individuālajā skapītī vai jānodod dezinficēšanai un mazgāšanai.
  - 4.4. pārbaudīt telpas vai nav atstāta ieslēgta aparatūra.
  - 4.5. aizvērt logus, izslēgt ventilāciju, apgaismojumu un aizslēgt durvis.
- 5. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās:**
- 5.1. ārkārtas situācijā nekavējoties ziņot **iestādes** vadītājam, atbildīgajam par darba aizsardzību par nelaimes gadījumu izmeklēšanu, ugunsgrēku vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.
  - 5.2. ja pēkšņi tiek pārtraukta elektriskās enerģijas padeve, izslēgt visu elektroiekārtu un patērētāju slēdzus, to saskaņojot ar atbildīgo par darba aizsardzību.
  - 5.3. ja noticis nelaimes gadījums darbā, nekavējoties sniegt cietušajam pirmo palīdzību, ziņot tiešajam vadītājam un atbildīgajam par darba aizsardzību.
  - 5.4. tiešais vadītājs sniedz nepieciešamo palīdzību un pieņem lēmumu par papildus medicīniskās palīdzības izsaukšanu, izsauc ātro medicīnisko palīdzību (tel. **113**) un ziņot vadītājam.
  - 5.5. elektriskās strāvas trieciena gadījumā cietušo atbrīvojot no strāvas iedarbības (atslēdzot strāvu) vai, pielietojot strāvu nevadošus materiālus, pārvietot cietušo drošā vietā.

- 5.6. ugunsgrēka gadījumā izmantot tuvāko ugunsdzēsības aparātu. Pēc ugunsdrošības signalizācijas ieslēgšanās, veikt evakuāciju no apdraudētās telpas.
- 5.7. ugunsgrēka gadījumā zvanīt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (tel. **112**), ziņot tiešajam vadītājam, palīdzēt ugunsgrēka likvidēšanā savas kompetences ietvaros.
- 5.8. nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt pārējos strādājošos par bīstamiem (riskā) faktoriem, kuri atklāti darba laikā un var apdraudēt darbinieku dzīvību un veselību.
- 5.9. pie elektrificēto tehnisko līdzekļu normālas darbības traucējumiem (troksnis, gultņu uzkrāšana, dzirksteļošana, dūmi vai deguma smaka) nekavējoties izslēgt ierīces, atvienot strāvas pievadu no kontaktligzdas un ziņot par to tiešajam vadītājam.

Sastādīja: SIA „Media Control” darba aizsardzības speciālists Anita Garkalne	Paraksts:	Datums: 03.08.2017.
Darba aizsardzības instrukcija ir pārskatīta:	Paraksts:	Datums: